

14

Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamiseen liittyvä täytäntöönpanopäätös ja sopimus valtioneuvostokäytöksi ja -ilmoitusten tekemisestä

HEL 2022-014236 T 00 01 06

Päätösehdotus

A)

Kaupunginhallitus päättää myöntää talousarvion kohdalta 1 30 01 Kaupunginhallituksen käyttövarat 32 miljoonaa euroa Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:n pääomittamiseen ja valtuuttaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto toteuttamaan erien maksatuksen samanaikaisesti ja samoin jaksotuksin Suomen valtion kanssa.

B)

Kaupunginhallitus hyväksyy liitteen 1 mukaisen Suomen valtion ja Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:n kanssa tehtävän sopimuksen valtioneuvostokäytöksi ja -ilmoitusten tekemisestä koskien eräiden tukien myöntämistä AD-museo Oy:lle. Lisäksi kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunginlakimiehen allekirjoittamaan sopimuksen ja tekemään sopimukseen vähäisiä muutoksia.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto päätti 14.2.2024, § 32 pääomittaa Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:ää yhteensä 60 miljoonalla eurolla uuden Arkkitehtuuri- ja designmuseon toteutuksen mahdollistamiseksi seuraavin ehdoin:

- Suomen valtio tekee samansuuruisen pääomalahjoituksen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:lle.
- Pääomalahjoitus maksetaan samanaikaisesti, yhtä suurissa erissä Suomen valtion kanssa.
- Arkkitehtuuri- ja designmuseon rakennuksesta Makasiinirantaan osoitettavalle paikalle järjestetään kansainvälinen suunnittelukilpailu, joka käynnistyy vuonna 2024 pääomituspäätösten tultua lainvoimaisiksi.
- Toteutettavan museorakennuksen valintapäätös syntyy erikseen suunnittelukilpailun kautta. Kilpailun taustatietoihin sisällytetään tämän päätöksen perusteluosuudessa, liitteinä olevissa toteutussuunnitelmassa ja alustavassa hankesuunnitelmassa tarkemmin esitelty museotoimintojen tilaohjelma, jonka tavoiteltava laajuus on

alustavan hankesuunnitelman mukaan 9 000 hu-m2 ja 10 050 br-m2.

- Arkkitehtuuri- ja designmuseon uudisrakennushankkeen suunnittelusta, kaksivaiheisen kansainvälisen suunnittelukilpailun toteuttamisesta sekä museon rakennuttamisesta vastaa Suomen valtion ja Helsingin kaupungin päätöksentekohetkellä yhdessä omistama Kiinteistö Oy ADM yhteistyössä Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:n kanssa.
- Kiinteistö Oy ADM:n omistuksen siirrosta lopulliselle omistajalle päätetään ennen rakentamisen aloittamista Suomen valtion ja Helsingin kaupungin välisellä sopimuksella.
- Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:lle tehtävän pääomalahjoituksen ja museolle osoitetun rakennuspaikan rakennuskelpoiseksi saattamisen lisäksi kaupunki ei osallistu museon varsinaisiin toimintakuluihin.
- Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr. saa yksityisiltä pääomittajilta Helsingin kaupungin ja Suomen valtion viimeiseen pääomalahjoituserään mennessä sitovat lahjoituspäätökset yhteensä vähintään 30 miljoonalla eurolla. Näiden lahjoitusten maksuaikataulusta sovitaan erikseen.
- Mikäli rakennushanke ei toteudu, niin tämä pääomalahjoituspäätös raukeaa ja pääomalahjoitukset tulee palauttaa Helsingin kaupungille täysimääräisesti.
- Asiassa tehdään valtioneuvoston arviointi ennen kaupungin ensimmäistä maksatuserää koskevaa päätöstä ja arvioinnin lopputulemana tulee olla, että pääomittaminen on hyväksyttävissä valtioneuvostoa koskevan sääntelyn puitteissa.
- Sijoitettavan pääoman taikka sen erien maksuhetkellä on olemassa Verohallinnon tai keskusverolautakunnan lainvoimaiset ennakkoratkaisut siitä, että Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr:ää pidetään tuloverolain 22 §:ssä ja perintö- ja lahjaverolain 2 §:ssä tarkoitettuna yleishyödyllisenä yhteisönä.

Tällä päätöksellä pannaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesta pääomalahjoituksesta vuodelle 2024 suunniteltujen pääomalahjoituserien maksaminen, kun ensimmäisen maksatuserän maksamiselle asetetut ehdot ovat nyt täyttyneet. Vuodelle 2025 jaksotetusta pääomalahjoituserästä tehdään erillinen kaupunginhallituksen päätös vuoden 2025 aikana.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimukseen (SEUT) 107 (1) artiklan mukaan jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaajana on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavaa yksikköä riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluita tarjotaan markkinoilla (Euroopan unionin komission tiedonanto valtioneuvoston päätöksestä 2016/C 262/01, jäljempänä käsitetiedonanto, kohdat 6-12).

Kaupunginkanslian oikeuspalvelut ja opetus- ja kulttuuriministeriö ovat tehneet Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamisesta yhteisen valtiontukiarvioinnin. Valtiontukiarvioinnissa on selvitetty, harjoittaako Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö valtiontukisäännösten tarkoittamaa taloudellista toimintaa. Selvityksen mukaan Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön harjoittama toiminta ei ole luonteeltaan taloudellista, vaan kyse on kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvistä erityisluonteisista toiminnoista, jotka järjestetään muutoin kuin kaupalliselta pohjalta ja joille ei ole todellisia markkinoita (käsitetiedonannon kohdat 34 ja 36). Säätiö on lisäksi yhtiöittä-mällä operatiivisen museotoiminnan eriyttänyt museon taloudelliset toiminnot erilliseen osakeyhtiöön. Edellä kuvattujen perustelujen mukaisesti Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittaminen tai säätiön kulttuurinedistämistoimintaan käyttämä pääoman tuotto ei ole SEUT 107 (1) artiklan mukaista valtiontukea taloudelliseen toimintaan.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön on tarkoitus jakaa omistamalleen AD-museo Oy:lle avustusta säätiön pääoman tuotoista sen jälkeen, kun AD-museo Oy:n on muuttanut uuteen museorakennukseen vuonna 2030. Avustus kohdistuisi museorakennuksen vuokraan ja ylläpitokuluihin. Toteutus suunnitelman mukaan yli puolet AD-museo Oy:n harjoittaman museotoiminnan kustannuksista katettaisiin pääsylippu-, ravintola- ja tapahtumatoiminnan sekä muun kaupallisen toiminnan tuotoilla. Käsitetiedonannon mukaan kulttuuriin tai kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvä toiminta, joka rahoitetaan pääasiassa kävijä- tai käyttäjämaksuilla tai muunlaisin kaupallisin keinoin olisi katsottava luonteeltaan taloudelliseksi (kohta 35). Suunnitelmien toteutuessa AD-museo Oy harjoittamaa toimintaa voidaan siten pitää valtiontukisääntelyn tarkoittamana taloudellisena toimintana.

Valtiontukiarvioinnissa on selvitetty, että vuosittaiset avustukset voitaisiin myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (651/2014) 53 artiklan mukaisena toimintatukena kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen. Ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloaika päättyy kuitenkin 31.12.2026. Vaikka voidaan pitää todennäköisenä, että tuki olisi avustusten myöntöhetkellä voimassa olevan ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista, on mahdollista, että kulttuuritukiinkin tulisi muutoksia ennen kaavailtuja myöntämisaikakohtia.

Tästä syystä Helsingin kaupunki, Suomen valtio ja Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö allekirjoittavat pääomittamisen yhteydessä sopimuksen, jonka mukaan säätiö voi myöntää avustusta AD-museo Oy:lle vain kulloinkin voimassa olevien valtiontukisäännösten sallimissa rajoissa ja sen määrittämin menettelyin. Säätiö raportoi vuosittain myönnettyistä avustuksista ja tehdyistä valtiontukiarvioinneista. Kaupunki ja valtio voivat määrätä avustuksen takaisinperittäväksi AD-museo Oy:ltä, jos tuki on ollut EU:n valtiontukisääntöjen vastaista. Yritystukineuvottelukunta puolsi lausunnossaan 12.3.2024 tässä valtiontukiarvioinnissa esitettyä ja totesi, että säätiön sopimusperusteiset velvoitteet varmistavat valtiontukisääntöjen noudattamisen pääoman tuoton osalta.

Verohallinnon lainvoimaiset ennakkoratkaisut

Verohallinnon 25.6.2024 tekemän ennakkoratkaisun (P0226864698) perusteella Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr. täyttää sekä sääntöjensä että tosiasiallisen toimintansa perusteella yleishyödylliselle yhteisölle asetetut tuloverolain 22 §:n mukaiset edellytykset.

Verohallinnon 1.7.2024 tekemän ennakkoratkaisun (P0226942207) perusteella Arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö sr. katsotaan perintö- ja lahjaverolain 2. luvun 1 §:ssä tarkoitetuksi säätiöksi, jolla on yleishyödyllinen tarkoitus. Ennakkoratkaisun mukaisesti kaupungin, valtion ja yksityisten lahjoittajien tekemät pääomalahjoitukset säätiölle ovat lahjaverosta vapaita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Ville Vastamäki, investointipäällikkö, puhelin: 310 25902
ville.vastamaki(a)hel.fi

Liitteet

1 Sopimus valtiontukiarvioinneista

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

28.10.2024

Asia/14

Päätöksen A-kohta

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöksen B-kohta

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiö
Oikeuspalvelut